

Apropem els dos cicles d'infantil.
Visites a escoles 0-3/3-6

Març 2015

ICE de la Universitat de Girona

**Resum de la sessió de posta en comú
i recull d'imatges de les visites**

Aquest document recull les reflexions de mestres i educadores de l'etapa d'infantil 0-6 que van participar en l'activitat **Apropem els dos cicles d'infantil. Visites a escoles 0-3 i 3-6** organitzada per l'ICE de la Universitat de Girona el març de 2015.

Programa de l'activitat:

- **Dissabte 7 de març de 2015 de 9,15 a 13,45 h**

LLA Els Trapelles

c. Escoles de Miànegues, s/n
17834 Porqueres
Tel.: 972574904

ESC Frigolet - ZER Les Goges

Paratge Frigolet, s/n
17834 Porqueres
Tel.: 972574629

- **Dissabte 14 de març de 2015 de 9,15 a 13,45 h**

BRE L'Olivera

c. Àngel Serradell i Pérez, 8
17003 Girona
Tel.: 972392206

ESC Nou de Quart

C/. Mas Ferriol 1,3
17242 Quart (Girona)
Tel.: 972 468 344

- **Dissabte 21 de març de 2015 de 9,30 a 12,30 h**

-Posta en comú i conclusions
Lloc de realització: Facultat d'Infermeria de la UdG
Emili Grahit, 77 - 17071 Girona

Debats en grup sobre temes d'interès relacionats amb les visites. Es reflexionà i parlà tres eixos:
Els materials, els espais i agrupaments

Moltes gràcies a les escoles visitades per obrir-nos les seves portes, a totes les participants per les seves aportacions i als Equips ICE d'infantil de la Universitat de Girona per dinamitzar els debats i col·laborar en l'organització de l'activitat.

1- Parlem de ... materials

Dinamitzadores: Dolors Julià i Teresa Bardera

1- Panera dels tresors

Iniciem la sessió partint d'una panera dels tresors d'una de les escoles bressols visitades.

Tere Majem i Pepa Òdena en el llibre *El joc de la descoberta* (1994) de Col·lecció Temes d'Infància núm. 22. AM Rosa Sensat. Barcelona, ens parlen d'aquest preuat material:

“La panera dels tresors és una proposta de joc adreçada als infants de 6 a 10/12 mesos. En aquesta edat poden estar-se asseguts, però encara no es desplacen gaire del lloc. És una activitat d'exploració. Per fer-la cal omplir una panera de vímet amb objectes d'ús quotidià escollits amb la finalitat de proporcionar estímulo i experiència als cinc sentits de l'infant: la descoberta i el desenvolupament del tacte, el gust, l'olfacte, l'oïda, la vista i del sentit del moviment del cos.

Es tracta d'un recull especial de materials, no de joguines, que podem trobar per casa, confeccionar, recuperar dels comerços o bé comprar. Altres materials no donarien a l'infant referències tan precises de superfície, pes, temperatura, forma, color, olor, so, consistència, etc.

La panera dels tresors proporciona a l'infant l'oportunitat d'interessar-se per moltes coses que té al davant.

Assegut al costat de la panera pot desenvolupar millor la seva capacitat de coordinar ull, mà i boca, pot accedir més fàcilment als objectes i portar-los a la boca per conèixer-los.

Segur que quan l'infant agafa un objecte i l'examina, el xuma o el mossega, el seu pensament es pregunta: Què és això?

Un assortiment satisfactori dóna resposta a la seva constant pregunta. Li facilita de poder triar allò que més l'interessa i afavoreix la curiositat innata per descobrir les qualitats i novetats de les coses.

Amb la panera dels tresors l'infant aprèn sol i per ell mateix. L'adult, amb la seva presència i atenció, li dóna seguretat i confiança.

Els objectes es trien un per un segons la seva qualitat: fusta, vímet, metall, palla, objectes naturals, etc.; i es posen en una panera de vímet dur d'uns 35 centímetres de diàmetre i 8 d'alçària. És important que la panera sigui sòlida, plana, estable i sense nanses. El nen s'hi ha de poder repenjar còmodament sense que se li tombi.

La panera s'omple completament amb un mínim de seixanta objectes. Aquest és l'assortiment satisfactori. La presentarem al nen sempre d'una manera atractiva i així la mantindrem. La selecció dels materials es farà amb objectius creatius i renovadors, pensant i planejant com podem donar als infants la millor «dieta mental», equilibrada i estimulante.

És convenient tenir la panera en un racó estable de la sala de joc dels petits, sobre una catifa. Un lloc propi on puguin jugar còmodament tres nens alhora com a molt, asseguts ben a prop al voltant de la panera, per què puguin accedir molt fàcilment als objectes amb les mans, sense risc de desequilibrar-se. Cal evitar interferències i afavorir sempre la lliure exploració, manipulació, concentració i atenció.

Durant l'estona de joc amb els objectes de la panera, ajudem els petits a establir els primers contactes, comunicacions i interès entre ells a través del joc. Els objectes de la panera són autèntiques eines d'aprenentatge que s'han de respectar com a tals, tot i que molts són utensilis domèstics habituals o materials de la natura sense cap finalitat concreta.

Quan es fa una activitat com aquesta a l'escola bressol, es prepara amb l'interès, la reflexió i la col·laboració de tots els membres de l'equip, pensant també quina és la millor manera que els pares hi participin i s'impliquin en la recol·lecció dels objectes i en l'observació de l'evolució del seu fill.

És important i necessari observar quines són les preferències, processos, activitats i actituds dels infants amb cada objecte per saber amb quin criteri farem la renovació del material. Es renovaran només uns quants objectes periòdicament. Els d'abans seran punts de referència per als nens, i els nous seran l'estímul que els farà mantenir-se actius, creatius i divertits.

Tots els objectes escollits s'han de poder rentar diàriament i cal tenir cura de mantenir-los en bon estat i anar eliminant allò que es faci malbé. Cal renovar-los amb certa freqüència: la presència massa perllongada d'un mateix objecte no estimula l'interès del nen ni satisfà la seva curiositat d'exploració.

L'adult seurà a prop d'on juguen els infants en una cadira ni massa alta ni massa baixa, per tal que li permeti mantenir-se a una distància òptima per observar el joc, sense interferir l'acció dels nens i donant-los seguretat amb la seva mirada i la seva presència, atenta i interessada, receptiva i disponible a tots els infants."

Com que es tracta d'un material conegut per totes les educadores i la majoria de mestres presents, una vegada compartides les experiències i coneixements entrem a la dinàmica de l'activitat: cada participant tria un dels objectes de la panera i en justifiquen la tria i les seves potencialitats:

Per què he triat aquest objecte? quines qualitats i potencialitats té (sensorials, motrius, socio-afectives, cognitives, ...) ? Ho compartim amb tot el grup.

La tria dels objectes es fa en funció de molts factors: per la seva forma, color, material, textura, utilitat o connexió amb una vivència personal. Es coincideix en la riquesa del recurs i en que cada un dels objectes ofereix un ventall ampli d'experiències sensorials, cosa que dóna peu a parlar de la importància de la varietat i selecció de materials per part de l'educadora o mestra que podem tenir a l'escola, així com de la riquesa dels objectes de la vida quotidiana. Algunes educadores comenten que una vegada l'infant comença a caminar sol perdre l'interès per la panera i que se sent més atret per altres recursos com per exemple el joc heurístic. En els nostres centres i en els centres visitats hi ha altres materials o recursos que tenen una línia semblant a la panera del tresor. Es parla de:

-Safates d'experimentació. Recurs conegut i utilitzat per la majoria de les participants. Les safates d'experimentació estan pensades per la manipulació i experimentació amb els materials, potencien la curiositat i la descoberta, les provatures i les hipòtesis, l'assaig-error, les experiències sensorials i també científiques ,... Són un bon recurs de joc compartit i estimulador del llenguatge. La mestra o educadora té un paper d'observadora i de les accions, descobertes i relacions que es donen entre els nens i nenes i les documenta.

-Maletes o bosses juganeres: Recurs que utilitzen tan escoles bressol com parvularis que podríem considerar una continuació del joc heurístic i un inici del joc simbòlic. Cada bossa o maleta és específica i està relacionada amb una situació o context propi: la bossa de la platja, el maletí del

metge, la bossa de la mare, el cistell de la compra, la maleta de viatge, la motxilla d'excursió,.. La mestra o educadora té un paper d'observadora i de les accions, descobertes i relacions que es donen entre els nens i nenes i les documenta.

Enllaços d'interès:

<http://ime.olot.cat/FitxersWeb/323/Pont%2019.pdf>

<http://www.taatabox.com/blog/rc-la-panera-dels-tresors-per-despertar-els-5-sentits-de-linfant-dels-6-als-12-mesos-aprox/>

2- El meu material preferit

Quin dels materials que disposes a la teva escola és per a tu el millor?

Cada un dels membres del grup explica quin és el material o joc que coneix o disposa a la seva escola que considera que té més potencialitats educatives i el per què.

Materials sensorials:

- Propi cos. Perquè és la base de tot, del joc, de la descoberta, de l'aprenentatge.
- Estora tàtil. Perquè ofereix un ventall molt gran de sensacions en nadons.
- Robes de totes mides: Perquè obren moltes possibilitats de joc com cabanes, disfresses, estores i ofereixen moments d'intimitat.

Materials naturals:

- Terra, fang, aigua i llum. Perquè són els elements naturals per excel·lència i imprescindibles a l'escola.
- Peces de fusta natural. Perquè ofereixen possibilitats de joc i aprenentatge infinites, desenvolupen la imaginació, nous reptes, un joc compartit i accions relacionades amb l'espai, la geometria, la mesura,... entre altres.

-Kapla. Joc de construcció basat en tauletes de fusta de pinastre que s'uneixen les unes a les altres sense punts de fixació (només per l'equilibri de forces). Totes les peces de Kapla tenen la mateixa mida i estan construïdes usant proporcions 1:3:15 (és a dir, cada peça mesura una unitat d'alçada, per tres d'amplada, per quinze de longitud), de manera que el costat més llarg fa 12 cm. Aquest joc ha estat usat amb finalitats educatives a les escoles franceses, entre d'altres, perquè permet treballar la geometria de l'espai i la coordinació de moviments.

Materials d'expressió:

- Contes. Perquè és un recurs que no hem d'oblidar mai amb un dels potencials més grans: per imaginar, per parlar, per somiar, per sentir-se identificat, ...
- Caixa de cançons. Conté captes petites amb un element que representa cada cançó. Per la seva màgia.
- Caixa de música: Perquè és un material amorós, que desperta afecte i provoca tranquil·litat i relax.
- Pintura: Perquè permet la manipulació, descobertes visuals, màgia, l'experimentació i provoca moltes vivències,...

-Pasta de sal (amb farina, sal i aigua). Perquè fa manipular i experimentar.

Materials d'experimentació:

-Tubs de cartró + boles de diferents mides i textures. Perquè possibilita moltes descobertes, proves i assajos i errors.

-Safates, caixons o palanganes d'experimentació amb diferents propostes de materials i objectes: farina, flors, llegums, pasta, sorra, carxofes,... i pots, culleres, embuts, coladors, capsetes petites, taps, ninos petits,... Perquè són un material perfecte per l'experimentació.

-Taules d'experimentació. Perquè permeten la manipulació i experimentació simplement folrant les taules i proposant un material o materials seleccionats.

-Taula de llum: Perquè possibiliten descobertes relacionades amb la llum, les formes, els colors, són màgiques, i desenvolupen la imaginació i la creativitat.

-Taula de sorra. Perquè és un material natural per excel·lència.

-Ampolles sensorials. Perquè són atractives visualment, poden incorporar elements sonors, possibiliten les barreges, es poden apilar, comparar pel pes, desperten la curiositat, treball de color i llum,

-Materials diversos com pinces, ampolles, boles,... desenvolupen la motricitat fina.

Altres:

- Cortina de cintes
- Pilotes

Aquesta mateixa pregunta s'ha formulat als nens i nenes de 4 i 5 anys de l'ESC El Frigolet de Porqueres i aquí queden recollides a les seves respostes:

- "M'agraden molt els puzles" Arnau (P4)
- "M'agrada molt poder jugar amb l'arròs i les balances" Surya (P5)
- "M'agrada molt experimentar amb l'aigua i les xeringues" Anna (P4)
- "M'agrada molt jugar amb la caixa dels animals" Pol (P4)
- "M'agrada molt la plastilina perquè puc fer moltes formes" Marta (P5)
- "M'agrada molt la pintura perquè puc pintar moltes coses i fer dibuixos" Marta (P5)
- "M'agraden els cartrons perquè puc fer molts invents i avions" Nil (P5)
- "M'agraden molt les joguines de la cuineta" Núria (P4)
- "M'agraden molt les plantilles per fer lletres i dibuixos" Arlet (P4)
- "M'agraden molt les maletes juganeres: del pic-nic, del metge, de la platja ..." Arlet (P4)

2-Parlem de ... espais

Dinamitzadores: Marta Torras, Nuri Ventura i Eva Peral

Imatges impreses dels diferents espais dels centres visitats

A partir d' un visionat d' imatges de les escoles visitades es fa un recull dels comentaris més significatius...

Es valora que un espai sigui ampli i alhora acollidor que transmeti pau, tranquil·litat, harmonia. Veiem que una manera d'aconseguir-ho és pensant bé els espais, no carregar-los excessivament. La llum, la introducció d'elements naturals, la calidesa, el mobiliari, el color de les parets, la cura i ordre en els detalls (una capsa de música, una frase, una documentació,...) ajuden a crear aquest espai.

Important que aquest espai respongui a les necessitats del diferents infants, a través de la seva observació veurem què necessiten : espais per seure a terra, per estirar-se, espais de recolliment, espais de joc, espais per experimentar, espais fixos, espais canviants....Els infants s' han de fer seus aquests espais.

Espais interiors, espais exteriors, espais dissenyats pels infants, espais que conviden a fer diferents agrupaments, diferents activitats,....

L' arquitectura de l'edifici pot condicionar, cal trobar un diàleg entre l' arquitectura i la pedagogia.

Les participants pensen en un “ESPAI ESTRELLA” de la seva escola...

- L'escola d'Avinyonet pensa en el seu jardí: un espai natural, gran, on es poden realitzar tant activitats lliures com proposades.
- La caseta-cuineta: amb mobiliari real adaptat a la mida dels infants i amb elements naturals (testos amb mimosa,...)
- L'espai de moviment
- Una de les llars d'infants de Vidreres pensa en la seva entrada que és tan gran que hi podem trobar un espai de psicomotricitat, un espai de contes, llocs per amagar-se,...
- Espais interiors creats a partir de parlar i compartir amb l'equip.
- Espais exteriors: tan pot ser el pati de l'escola com els espais exteriors que ens ofereix el poble: la plaça, el bosquet, el mercat,...
- El conte, moment de relax.
- Joc simbòlic i taula d'experimentació
- Aula de llenguatges (El pont): pintura, fang,... tots els espais tenen un moment clau.
- A la Pera, el racó de la catifa (un lloc on hi estan a gust, un espai que sempre hi ha algú) i el pati.
- Espais de lliure circulació: ambients amb propostes ben pensades, que els cridin l'atenció.
- L'Oliviera destacaria els espais del joc simbòlic (botigueta/cuineta)...o aquells on s'afegeix un material nou.
- El pati, la Sala polivalent ja que potencien la llibertat, les ganes d'explorar...
- La sala de psicomotricitat on el protagonista és el joc motiu.
- El pati, l'hort, els arbres, les ombres...lloc natural per experimentar.
- El pati i el poble...donen llibertat.
- El pati i l'entorn proper permeten treballar el joc motriu.
- El racó de construcció ja que permet crear.

REFLEXIONS I CONCLUSIONS

Es fa la reflexió que el que necessita el nen/a és espai (si cal podem treure taules i cadires) i un adult que li doni confiança i que se'l miri. No sempre es dóna a l'espai la importància educativa

que té, s'ha de tenir present en tot moment perquè el procés d'ensenyament-aprenentatge sigui tot un èxit i els infants puguin construir coneixement.

Tots els espais del centre són importants, cal trobar la riquesa potencial de tot l'espai (escales, passadissos, entrada...)

Els espais ens han d'oferir oportunitats, han d'afavorir el procés de creixement personal i no dificultar-ho. Han de ser ambients rics i facilitadors per als infants.

3-Parlem de ... agrupaments

Dinamitzadores: Virtu Roperó i Carme Güell

Després d'haver vist que les escoles visitades tenen els alumnes majoritàriament agrupats en inter-edats.

1. RECULL DE SITUACIONS ON TROBEM AGRUPAMENTS INTEREDATS.

- Com estan agrupats els alumnes al llarg del dia a la teva aula?
- En algun moment estant agrupats per internivell? En quins moments?
(treball individual i després compartit en petits grups)
- Fer un llistat de moments del dia en què estant agrupats per internivells.

2. QUÈ DIUEN ELS INFANTS?

- Llegir petites frases i reflexions que han dit els nens i nenes de diferents escoles entorn els tipus d'agrupament.

3. PUNTS FORTS I PUNTS FEBLES DE GRUPS PER NIVELL I GRUPS INTEREDATS.

- Buscar 2o3 punts forts i febles per a cada situació. Fer-ho de manera individual. En grups de 4 persones compartir els punts i ampliar-los.
- Posada en comú.

Dinamitzadores: Virtu Roperó i Carme Güell

Després d'haver vist que les escoles visitades tenen els alumnes majoritàriament agrupats en inter-edats.

1. RECULL DE SITUACIONS ON TROBEM AGRUPAMENTS INTEREDATS.

- Com estan agrupats els alumnes al llarg del dia a la teva aula?
- En algun moment estant agrupats per inter-nivell? En quins moments?
(treball individual i després compartit en petits grups)

Fer un llistat de moments del dia en què estant agrupats per inter-nivells.

MOMENTS, SITUACIONS ON AGRUPEM:

GRUPS PER EDATS	GRUPS INTEREDATS
Tot el dia Adaptació primer trimestre: - els petits per cobrir les necessitats bàsiques (9-10 mesos). - els adaptats el curs anterior per fer tallers i activitats específiques. En el moment del dinar. En les entrades i sortides diàries amb el tutor de referència. En activitats concretes. En sessions de Psicomotricitat i Música.	Tot el dia Durant tot el dia hi ha dinàmiques barrejades (P3-P4-P5; 1r-2n; 3r-4t; 5è-6è). Activitats conjuntes del matí. Dinar-pati En activitats especials i / o puntuals: - Tallers. - Festes. - Setmana cultural. - Sortides (es tindrà en compte si el nen està preparat, si gaudirà de la sortida,...).

2. PUNTS FORTS I PUNTS FEBLES DE GRUPS PER NIVELL I GRUPS INTEREDATS.

GRUP HETEROGENI	
PUNTS FORTS	- Es baixa la ràtio nens-adult (al primer cicle hi ha ràtios diferents segons les edats, en barrejar-les disminueix ràtios, al segon cicle depèn del personal) - Els petits aprenen per imitació dels grans. - Els més grans aprenen a ajudar, prenen responsabilitats i són models de transmissió de valors i coneixements. - Ajuda a l'autonomia. - Potencia l'autoestima: els més grans quan ajuden als petits; els petits que veuen el que fan els grans i que ells faran. - S'estableixen relacions més afectives: de cura, d'acompanyament, ... - Afavoreix l'atenció a la diversitat i la individualitat.. La

	diversitat és un fet normal, tots som diferents. • Valora les qualitats sense tenir en compte les edats. • Es respecten els ritmes de cada nen. • Moments més curts, es pot estirar mentre els altres fan alguna activitat. • Moments d'atenció, de màgia. • En l'adaptació 0-3: només hi ha 6/7 nens nous, els altres ja els coneixes, ja tenen un rodatge. • En l'adaptació 0-6: els més grans acullen els petits. És molt més fàcil acollir un grupet d'infants de P3 que no tota una aula. • Pels mestres és molt confortant i enriquidor.
PUNTS FEBLES	• El primer trimestre a part de l'adaptació és difícil agrupar els nens de diferents edats 0-3 per les diferències físiques (nens que no caminen, que no segueixen el ritme, ...) i les necessitats bàsiques (dormir, menjar, ...). Després ja segueixen als més grans, els imiten. Els nens que ja anaven el curs anterior han de fer un aprenentatge, han de compartir amb els nous, volen sortir a fer tallers, ... • S'ha d'anar molt amb compte amb els materials alhora de muntar la classe. • Els moments d'atenció, d'explicar un conte. És un repte pel mestre buscar activitats i materials, ha de sortir de la seva "zona de confort"

GRUP HOMOGENI	
PUNTS FORTS	• Respecta més el seu nivell, dóna més temps.
PUNTS FEBLES	• Normalment les ràtios són diferents (0-3) per tant no tots els grups tenen la mateixa quantitat de nens. • Tot el grup classe fa l'adaptació alhora.

3. QUÈ DIUEN ELS INFANTS?

Hem llegit uns escrits dels nens i nenes d'Infantil de l'ESC Frigolet:

- *"M'agrada jugar al pati amb els nens de primer"* - Guillem (P3).
- *"M'agrada poder fer una rotllana ben gran amb tots els de P3, P4 i P5"* - Ponç (P3).

- *“M'agrada perquè si un nen o una nena de P3 no sap fer una cosa la podem ajudar”- Arlet (P4)*
- *“M'agrada poder fer els dos grups barrejats amb P3, P4 i P5; i dir-nos Pol Nord i Pol Sud”- Martí (P4).*
- *“M'agrada poder acompanyar i ajudar als de P3 a les sortides... Quan anem amb la nostra parella de P3...”- Cels (P5).*
- *“M'agrada barrejar-me amb nens i nenes més grans perquè ens ajuden a llegir i a fer lletra lligada”- Marta (P5).*
- *“M'agrada estar barrejats perquè així estem més contents i podem parlar amb tots els nens i les nenes”- Nil (P5).*
- *“Al menjador també mengem tots junts i ens agrada molt”- Nil (P5).*
- *“M'agrada perquè així quan fem racons ens podem parlar tots i podem jugar amb tothom”- Quirze (P5)*
- *“M'agrada que la meva tutora de traç, la Violeta, em llegeixi els contes”- Surya (P5).*

Reflexions

Per fer un canvi tot el Claustre ha d'estar implicat, s'ha de tenir ganes de fer-ho, respectant els ritmes de tothom. Cada professional porta una motxilla, té unes experiències, unes expectatives, ... És molt necessari fer formació, i sobretot acompanyar als mestres nous.

També són molt importants els espais que comptem a l'escola per fer diferents tipus d'agrupament.

S'ha de tenir en compte que els agrupaments «homogenis per edats» també són “heterogenis”, ja que un nen nascut al gener es porta tot un any amb un altre nen nascut al desembre, i això es nota sobretot en aquestes primeres edats.

Als nens els hi agrada acompanyar als altres, tant els grans com als més petits.

QUANTS ANYS TENS?

I, AIXÒ... QUÈ IMPORTA?

- No, al cinema, no... (ni al teatre, ni al circ...)

Les pel·lícules de cinema no estan classificades per edats; encara que hi hagi pel·lícules infantils, juvenils i per a adults, som nosaltres qui decidim quina pel·lícula volem anar a veure (només en el cas dels més petits seran els pares o tutors qui decidirà per ells), i no hem de justificar la nostra elecció ensenyant el DNI. Però, fins i tot dins d'aquestes categories, a les sales de cinema no se separa els espectadors per edats. Us imagineu que fos així? Gairebé mai no podríem estar veient la pel·lícula amb els nostres amics..., ni els pares amb els seus fills... Ridícul, oi?

- No, a la piscina, no... (ni a la platja, ni a la pista de patinatge...)

Quan anem a la piscina ens banyem on volem i quan volem, depenent de qualsevol raó, gust o mania que se'ns acudeixi, mai tenint en compte la nostra edat ni la dels altres banyistes que hi ha a l'aigua. Us imagineu que haguéssim de declarar la nostra edat per nedar per un carril o per un altre o a una hora determinada? Ni tan sols en els cursets de natació els agrupaments són per edats, sinó per nivell de coneixement de la matèria.

- No, a l'autobús, no... (ni al tren, ni a l'avió...)

L'única cosa important per agafar un autobús o un altre és la destinació a la qual ens volem dirigir, no quants anys tenen el conductor ni els altres passatgers. Tant se val que el nostre company de seient sigui un nen, un jove o un vell. Us imagineu els horaris d'autobusos organitzats per edats? A les 8, els de 8 anys; a les 9, els de 9; a les 15, els de 15; a les 22, els de 22... I els més grans de 24?... A peu!

- No, a l'acadèmia d'anglès, no... (ni a la de música, ni en una classe de surf...) (*)

Si t'has apuntat alguna vegada a aprendre anglès sent adult, segurament hauràs viscut l'experiència de veure com la teva petita companya d'11 o 12 anys recorda el vocabulari molt millor que tu, pronuncia amb més facilitat, entén millor les audicions..., i t'hauràs solidaritzat amb les dificultats de l'altre company ja jubilat o del jovenet que es posa vermell... Tots, durant uns mesos, esteu junts al nivell X d'anglès (el curs següent potser algú repetirà o algú avançarà dos nivells...).

Us imagineu que pel fet de fer els anys el 31 de desembre us haguéssiu de matricular en un nivell més baix o en un més alt que si el vostre aniversari fos l'1 de gener?

- No, a la fàbrica, no... (ni a l'oficina, ni a l'hospital, ni al taller...)

Els llocs de treball i les responsabilitats a la feina no s'administren ni s'adjudiquen per edats, sinó per nivells de coneixement de la matèria, per implicació en la tasca i en l'equip, per les aptituds creatives, pels dots d'organització o de lideratge, per les habilitats socials o psicològiques, per la qualitat humana, etc., etc.; sense que hi tingui res a veure l'edat de la persona que exercirà l'activitat. Ni tampoc no s'estableixen els equips ni els torns atenent a la data de naixement, criteri que resultaria absolutament absurd i inadmissible, i que a cap empresari o directiu no li haurà mai passat pel cap.

Us imagineu una oficina organitzada per edats? Un taller on es fan servir unes eines o unes altres segons l'edat de l'operari? Un hospital on cada dia de la setmana s'opera els malalts d'unes edats determinades?

- No, a la vida, no... (i a la mort, tampoc)

Vivim junts, compartim l'espai i el temps, somiem, estimem, riem, ballem, plorem... junts. Tant se val quina edat tenim per anar al camp, per llegir, per cantar, per gaudir... Tant se val quants anys tenim per aprendre, per jugar, per dormir, per donar i demanar ajuda, per compadir-nos, per necessitar els altres... I no hi ha edats exemptes de patir ni de morir, per desgràcia --o per sort...

A la vida de debò estem junts petits i grans, joves i adults, vells i nadons, i tots necessitem la referència dels altres per ser nosaltres mateixos i aprendre, als 2, als 50 i als 85.

Si per compartir qualsevol faceta o activitat de la nostra vida haguéssim de ser tots de la mateixa edat, no hi hauria famílies, ni colles, ni equips, ni corals, ni grups de ball, ni..., ni... Potser existirien tan sols els exèrcits (amb els seus reemplaçaments) i... les escoles (amb els seus graus)... quina coincidència tan macabra!

Perquè...

A l'escola, sí

- A l'escola, sí...

Qui, i basant-se en què, per què i per a què han decidit que els nens i les nenes s'agrupin per edats en les escoles? Hi ha alguna raó pedagògica perquè les aules siguin homogènies en edat? Tot i que tampoc no és exactament així (encara sort...), ja que estan en el mateix grau els nascuts al gener i els nascuts al desembre del mateix any, és a dir, nens i nenes que es poden portar un any sencer de diferència.

Se suposa que néixer el mateix any garanteix tenir el mateix "nivell"?

Alguna investigació, algun estudi ha demostrat que s'aprèn més sent tots de la mateixa edat? Tenen els alumnes més oportunitats d'avançar al seu ritme, segons la seva personalitat i les seves necessitats quan són tots de 3 anys, 9 o 12?

Estan els infants més motivats i estimulats per aprendre no tenint altres referències més avançades d'altres nens i nenes més grans?

És més interessant estar sentint i veient, durant totes les hores escolars, només el que ens aporten altres de la mateixa edat?

No és recomanable ser encoratjats pel que saben i coneixen altres nens i nenes que aporten opinions, raonaments, estratègies... més elaborades?

És més divertit jugar només amb els de la teva edat?

A qui solem imitar els humans? A qui ens volem assemblar? Com qui volem ser? Quins són els nostres models i referents? Els que són de la nostra edat o els més grans, que en saben més i tenen més experiència que nosaltres?

No és emocionant que un menut miri amb admiració un company més gran i que aquest el tingui en compte, li faci un gest afectuós i còmplice i l'ajudi en alguna tasca complexa i interessant?

És indiferent que en una excursió uns nens esperin uns altres que caminen més a poc a poc perquè són més petits?, que els portin un estoneta la motxilla?, que els aixequin per poder veure millor els animals a l'altra banda de la tanca?, que els llegeixin contes en un racó de l'aula?, que els ensenyin trucs per traçar millor les lletres i calcular més ràpid?...

És bo oblidar que, quan érem més petits, sabíem menys i teníem menys experiència? No està bé tenir-ho present veient-ho en altres companys que encara no en saben tant com nosaltres?

No s'aprèn més i millor quan hem d'explicar allò que s'ha après a altres argumentant, sintetitzant o adequant els nostres arguments, el nostre discurs a receptors de diferents nivells?

És just estar condemnat a exercir sempre el mateix rol (el de llest, bo, pocatraça, pallasso, despistat, brut, pesat, ràpid, lent...) durant deu anys d'educació infantil i primària, sense tenir opció a canviar, sense oportunitat de ser d'una altra manera, sempre amb el mateix grup de

companys i només amb ells? No és més sa ser a vegades el gran i a vegades el petit amb el que això suposa d'adaptació, acceptació, humilitat i respecte per un mateix i pels altres?

I, sobretot, no és més ètic no ser constantment comparat amb els altres nens i nenes de la teva edat i jutjat pel resultat de la comparació? (som molt més proclius a fer comparacions --odioses-- entre «iguals» que entre «diferents»).

Què passa, llavors? Per què l'escola separa els nens i les nenes per edats? A quins interessos respon aquest criteri? S'ha revisat alguna vegada en la història recent de l'educació? Hi ha una sola raó pedagògica per a això? Quins avantatges educatius té aquesta distribució? Per què se'ns fa creure als docents i als pares que és així com ha de ser?

Si l'escola i la vida han d'anar alhora, si aquesta ha de ser la referència d'aquella, si volem educar i ensenyar per ser millors persones, per desenvolupar-nos personalment i col·lectivament, per al respecte i la convivència, per al saber i el coneixement, per a la VIDA amb majúscules..., no hauríem de propiciar ni justificar les escoles graduades per edats, no té cap sentit, és una distribució totalment aliena al món en què vivim i a l'essència mateixa de l'ésser humà, que mai no s'ha organitzat i agrupat atenent a l'edat.

A les escoles rurals, petites (Eskola Txikiak al País Basc) els grups-aula són heterogenis en edats (i també en molts altres aspectes, és clar). Aquesta realitat es pot valorar amb un «no hi ha cap altre remei perquè hi ha molt pocs nens a l'escola» o, al contrari, amb un «quina sort tenim de tenir nens i nenes d'edats diferents a la mateixa aula, com a la vida». La majoria de les mestres i mestres que triem treballar en aquest tipus d'escoles estem convençuts que tots els que formem la comunitat escolar som uns afortunats per això: els alumnes, les famílies i, per descomptat, nosaltres mateixos.

Creiem ens refermem cada dia en què la riquesa de la interacció entre els nostres alumnes és autèntica, vital i demostrable; creiem i defensem que aquest model d'agrupament és bo per aprendre més i millor, en tots els aspectes. Treballem amb il·lusió i professionalitat, com altres docents en les seves escoles, i defensem les nostres amb passió. Per això ens sap greu i ens fa mal sentir o llegir que es posa en dubte la qualitat de l'educació a les aules multigrau, sense cap argument pedagògic i sense possibilitat d'exposar les nostres opinions i experiències i contrastar-les amb altres de diferents.

La diversitat a l'escola és, a més d'una realitat, un valor, una oportunitat i un repte per a les mestres i mestres, que ens obre portes a la creativitat, a la il·lusió i a l'esperança de construir entre tots un món millor. Somio amb una escola en què els nens i les nenes visquin durant 9 o 10 anys, aprenent i aprenent, sense saber en quin curs són.

